

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ה, 2015
מספר השאלון: 245,011114

עברית: הבנה, הבעה ולשון

שאלון ב'

לבתי ספר עצמאיים

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	—	הבנה והבעה	—	50 נקודות
פרק שני	—	חלק א: הבנה	}	(25 נקודות)
		חלק ב: הבעה		
פרק שלישי	—	תחביר	—	24 נקודות
מערכת הצורות	—		—	26 נקודות
סה"כ	—			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק

ועל פיסוק הגיוני.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
ישום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

לפניך שני טקסטים. קרא אותם, וענה על השאלות לפי ההוראות בפרקים שאחריהם.

טקסט א

המאמר שלפניך עוסק ברפואה חלופית (בלועזית: אלטרנטיבית), המכונה גם רפואה משלימה, רפואה טבעית.

הרפואה המקובלת בעולם המערבי, המכונה רפואה קונבנציונלית, מבוססת על המדע המודרני ומטפלת באמצעות תרופות כימיות, ניתוחים ועוד.

הרפואה החלופית שונה מן הרפואה הקונבנציונלית בשיטות הריפוי שלה ובדרכי האבחון. בין שיטות הריפוי ברפואה החלופית: שימוש בתמציות צמחים, דיקור במחטים, רפלקסולוגיה (עיסוי אזורים מסוימים בכפות הרגליים) ועוד.

כותב המאמר הוא רופא בבית החולים בילינסון. במאמר זה הוא מייצג את הרפואה הקונבנציונלית, ומבטא את עמדתו כלפי הרפואה החלופית והעוסקים בה.

האתגר שברפואה החלופית

(מעובד על פי: פרופ' ל' ליבוביץ, "האתגר שברפואה החלופית", בתוך: **אסופת מאמרים לקראת הכינוס השני לרפואה, אתיקה והלכה**, תמוז תשנ"ו, יולי 1996. פורסם ב"הרפואה", כרך 130, חוברת ב)

מספר הפונים אל הרפואה החלופית גדל והולך, וייתכן שלא ירחק היום שבו יידרש הממסד הרפואי לראות ברפואה החלופית צורת ריפוי לכל דבר. תגובת הרופאים לפופולריות מתרחבת זו מגומגמת. כשחולה אומר לי כי הוא עומד לפנות לִמְרָפָא חלופי, אני שואל לפרטים, מוודא כי לא יפסיק את הטיפול המקובל, ומתנחם במחשבה ש"אם לא יועיל לא יזיק". תגובתם של רוב חבריי דומה, מיעוטם מגיבים בשלילה מוחלטת.

פסקה א

הגישה של העוסקים ברפואה חלופית מתבססת על מְגִיָה⁽¹⁾ ומִיתוּס⁽²⁾. רפואת צמחים למשל – אחת משיטות הריפוי ברפואה החלופית – מניחה כי לכל מחלה יש תרופה בעולם הצומח. הנחת היסוד ברפלקסולוגיה היא כי חלקי כף הרגל מייצגים את האיברים השונים בגוף. הנחות אלה תואמות את חוקי המגִיָה: השלם משתקף בכל חלקיו.

פסקה ב

איני פוסל לחלוטין חוקי מגִיָה. מגִיָה ומיתוס משקפים קרוב לוודאי מבנים אמתיים של הנפש ומעוררים אצל בני האדם הד עמוק, אך איני מאמין כי היקום סביבנו מתנהל על פי חוקים אלה, ואין לבסס עליהם תורת רפואה. גם אנחנו, הרופאים הקונבנציונליים, משתמשים בחומרי מרפא שמקורם מן הצומח, אך אני מתקשה לקבל את ההנחה כי לכל מחלה יש תרופה בעולם הצומח. גדולתה של הרפואה הקונבנציונלית היא שכל טיפול שהיא מציעה לחולה מסתמך על כלים

פסקה ג

(1) מְגִיָה – קסם, מעשי להטים.

(2) מיתוס – אמונה רווחת, סיפור מעשה המקובל כאמתי, אך נעדר ביסוס מדעי.

מדעיים מוכחים: ניסויים ותצפיות. אמנם גם המדע אינו אמת צרופה ואינו מתיימר להיות כזה, אבל הוא מנסה להסביר את המציאות, והוא מקובל עלינו כל עוד המציאות אינה סותרת אותו.

פסקה ד

לא פעם נשמעת הטענה כי התרופות החלופיות הן "טבעיות", לכן אין להן תופעות לוואי, ואילו התרופות הקונבנציונליות "מרעילות את הגוף". עובדתית טענה זו מופרכת: גם לתרופות של הרפואה החלופית יש תופעות לוואי, למשל דיוח על פגיעה קשה בכבד בעקבות צריכה של תוספי מזון טבעיים. הטענה בדבר היעדר תופעות הלוואי היא חלק מהנחות היסוד של הרפואה החלופית: תרופה מן הטבע נועדה לרפא בלי להזיק. נדהמתי לראות כיצד חולים "מנקים" את המרפא ברפואה החלופית מכל אשמה לתופעות לוואי או לכישלון טיפולי. אחד ההסברים לכך הוא הקשר הטוב שהמרפאים יוצרים עם הפונים אליהם, קשר שהרופאים הקונבנציונליים נכשלים בו לא פעם.

פסקה ה

טענה אחרת שמרפאים ברפואה החלופית מרבים להשמיע: "הרפואה הקונבנציונלית עוסקת רק בתסמינים (סימני המחלה), בגוף או בחלקים ממנו, אך לא בנפש. לעומת זאת הרפואה החלופית לסוגיה היא הוליסטית"⁽³⁾, ורואה את המכלול". קשה לקבל טענה זו: האם מי שמאבחן רק על פי כפות הרגליים או רק על פי אישון העין בא לטעון כלפינו שאנחנו לא 'הוליסטים' מספיק? גם הרפואה המדעית שואפת לאחד את כל פעולות הגוף והנפש. הרפואה המדעית היא הוליסטית גם מפני שהיא מקבלת על עצמה לטפל בכל המחלות, ממחלות קשות ועד נזלת, ואילו רוב המטפלים ברפואה החלופית מדירים את רגליהם (ובדין) ממחלות קשות. הם עוסקים לרוב בתלונות כרוניות או במחלות החולפות ממילא בלי כל טיפול.

פסקה ו

יש אמת כלשהי בטענה שהרופאים עוסקים בעיקר בתסמיני המחלה. לעתים קרובות אנו כה טרודים ועייפים, עד שנעדיף להתייחס רק לתלונתנו של החולה – ורצוי שתהיה מדויקת ככל האפשר, ותאפשר לקבוע אבחנה מהירה – ולא אל החולה בבחינת אדם שלם. אך זהו כישלון של רופאים במערכת עמוסה, ולא של הרפואה. כמות הידע והטכנולוגיה שעל הרופא ללמוד ולהפנים היא עצומה. העבודה היום-יומית קשה מנשוא – רופא משפחה למשל בודק מדי יום ביומו עשרות חולים, והמחלקות לרפואה פנימית בבתי החולים עולות על גדותיהן. על כן אנו מצמצמים את הפעילויות שלנו לדברים ההכרחיים, ולא מקדישים זמן להאזנה, להסבר ולתמיכה.

(3) רפואה הוליסטית – רפואה הדוגלת בראייה כוללת של המטופל, מצבו הגופני, הנפשי והחברתי, ולא רק בראיית המחלה ותסמיניה.

פסקה ז
חלק גדול מן המרפאים ברפואה החלופית רואים את עצמם אידאליסטים: נושאי הדגל של גישה בריאה יותר, "ירוקה" יותר, זמינה לכל אדם ובמחיר סביר לכל כיס. הם נוטים לשכוח ואף להשכיח מן הציבור כי במציאות הרפואה החלופית היא יקרה, לעתים יקרה יותר מן הרפואה הקונבנציונלית.

פסקה ח
יש הטוענים שרופאים מנסים לחסום את גישת החולים אל הרפואה החלופית כדי לשמור על שליטה בלעדית בתחום הרפואה. זו טענה חמורה מפני שחירות הבחירה של האדם היא כלל יסוד בחברתנו, לכן כל מי שבוחר לפנות לרפואה חלופית – הרשות בידו. אולם אין ספק, על הרופאים מוטלת חובה מיוחדת למנוע דברים העלולים לפגוע בחולה, כמו טיפול לא יעיל או לא מתאים או כזה שעלול לגרום לנזק, כפי שעלול לקרות לעתים בפנייה לרפואה חלופית. החובה חמורה שבעתיים בנוגע להורים שפונים עם ילדיהם לטיפול חלופי ומזניחים טיפולים רגילים ויעילים. עמידה פסיבית מן הצד, כאשר נעשים דברים העלולים לפגוע בחולה, מנוגדת לשבועת הרופא.

פסקה ט
אנו מתמודדים עם הרפואה החלופית בתקופה קשה לרפואה הקונבנציונלית. בגלל העומס הרב על המערכת אנחנו נדחפים להיות טכנאים טרודים שאין להם זמן או יכולת להביע אמפתיה כלפי החולים. לעומת זאת בעיני החולה המרפאים ברפואה חלופית הם מאזינים, תומכים ואמפתיים.

פסקה י
עלינו לחזור ולאמץ את החלק הזה של הרפואה, ללמוד וללמד אותו. רפואה מתקדמת פירושה לא רק השתלת כבד, אלא גם הקדשת זמן לשיחה עם חולה. נתח מתקציב הבריאות צריך להיות מוקדש לשיפור המפגש בין רופא לחולה ולחינוך סטודנטים ורופאים כיצד לממש זאת, גם אם הנתח הזה יבוא על חשבון שיפור טכנולוגי כלשהו. עם זה עלינו להדגיש שוב ושוב: שיטות ריפוי המבוססות על מגיף בלבד הן פסולות ומזיקות. את דרכי הריפוי החלופיות יהיה אפשר לבחון רק אם נוכל לבדוק אותן בכלים מדעיים.

טקסט ב

תשובה על השאלה אם לפנות לרפואה אלטרנטיבית (חלופית)

(מעובד על פי: הרב י' זילברשטיין, חשוקי חמד, עמ' שנו-שנח)

כלל גדול בידינו שהולכים אחר דעת רוב הרופאים, וכמבואר בשולחן ערוך (בעניין חולה ביום הכיפורים) אם שני רופאים אומרים שהחולה יכול לצום, ולא רואים על פניו שום דבר מדאיג, ורק רופא אחד אומר שהוא חייב לאכול, אין דבריו של אחד במקום שניים. ואם כן הוא הדין בענייננו, יש לבדוק מהי דעת רוב הרופאים. ומאחר שרוב הרופאים דוגלים ברפואה קונבנציונלית – הלכה פְּמוּתם. אולם אם החולה מבקש להתרפא ברפואה אלטרנטיבית, ראוי להיענות לבקשתו, משום שכתב הרא"ש שצריך שיהא לחולה נחת רוח מן הרופא.

פסקה א

והעיר הרופא ר' מנחם ברייר הי"ו, שלכאורה אין הרופאים הקונבנציונליים יכולים להתנגד לרפואה אלטרנטיבית מכיוון שרובם חסרי השכלה ברפואה זו. ועוד, הרופאים קיבלו חינוך מסוים מאוד, וקשה להם לקבל ולהבין שיטה שונה משיטתם, מכיוון שקבלתה עלולה למוטט את הבסיס לרפואה הקונבנציונלית. ואם כן אולי אין ללכת בנידון זה אחר הרוב שאינו מכיר את המיעוט ואינו מבינו כלל, ואיך הוא יכול להכריע כנגד המיעוט?

פסקה ב

אך לא כך הוא הדבר. נראה שמכיוון שיש בין רופאי ישראל רופאים רבים שהאמת נר לרגליהם, וגם הם קובעים שהדרך המקובלת היא הרפואה הקונבנציונלית, והיא הדרך שנראית להם הנכונה, הרי שאפשר לקבל את דעתם.

פסקה ג

עוד יעוין בשולחן ערוך שכתב שלא יתעסק ברפואה אלא אם כן הוא בקי, שאם לא כן, הרי זה שופך דמים. וכן צריך רשות מבית הדין לרפא. ומכיוון שאין לנו היום סנהדרין, "בית הדין" לעניין זה הוא הממשלה של כל מדינה ומדינה. לכן אין לרופא רשות לרפא, אלא אם כן קיבל את הסכמת השלטונות, ואם הם תומכים בעיקר ברפואה הקונבנציונלית, זהו רשות "בית דין".

פסקה ד

יש ברפואה הקונבנציונלית יתרון לעומת חלק מן התרופות האלטרנטיביות, שאינן מבוקרות על ידי השלטונות, ויש גם חשש שחלק מן המרפאים הם נוכלים ומקבלים תעודות בלי צדק. ואם כן למעשה לכתחילה יש להעדיף רפואה קונבנציונלית, אך אם ירצה החולה לקבל רפואה אלטרנטיבית, עדיף לקבל את הטיפול בבתי חולים שמטפלים בשיטות אלה.

פסקה ה

פרק ראשון — הבנה והבעה (50 נקודות)

בפרק זה שני חלקים — א: הבנה, ב: הבעה.
ענה על השאלות לפי ההוראות בכל חלק.

חלק א: הבנה (25 נקודות)

ענה על כל השאלות 1-4 על פי הטקסטים שקראת.

1. א. מהי תשובת הרב זילברשטיין (טקסט ב) על השאלה אם לפנות לרפואה אלטרנטיבית, ומיהו הנימוק שלו? (3 נקודות)

ב. (1) אילו שתי הסתייגויות הרב מציג לתשובתו? (2 נקודות)

(2) כתוב את הנימוק של הרב לכל הסתייגות. (2 נקודות)

2. א. (1) על פי טקסט א, כתוב טענה אחת שטוענים הדוגלים ברפואה החלופית כדי לשכנע בצדקת דרכם. (נקודה אחת)

(2) מה כותב טקסט א משיב על טענה זו? (נקודה אחת)

ב. לפניך משפטים מטקסט א. בחלק מהם הכותב מביע עמדה.

קרא את המשפטים, וענה על שני התת־סעיפים (1)–(2) שאחריהם.

(1) רוב המטפלים ברפואה החלופית מדירים את רגליהם (ובדין) ממחלות קשות. לרוב הם עוסקים בתלונות כרוניות.

(2) רופא משפחה בודק מדי יום ביומו עשרות חולים.

(3) גדולתה של הרפואה הקונבנציונלית היא שכל טיפול שהיא מציעה לחולה

מסתמך על כלים מדעיים מוכחים.

(4) הורים פונים עם ילדיהם לטיפול חלופי ומזניחים טיפולים רגילים ויעילים.

(5) רבים מחומרי המרפא שאנו משתמשים בהם מקורם מן הצומח.

(1) ציין את מספרי המשפטים שבהם הכותב מביע את עמדתו.

(2) העתק מכל אחד מן המשפטים שציינת בתת־סעיף (1) מילה המעידה שזו עמדה

של הכותב.

(3 נקודות)

3. א. לפניך משפט שכתב כותב **טקסט א** במאמרו (משפט זה לא הובא בטקסט הבחינה):
"מטרת מאמר זה היא לציין כמה נקודות שבהן הרפואה הנהוגה (הקונבנציונלית) והרפואה החלופית מתנגשות. ייתכן שהרפואה החלופית מעמידה לפנינו אתגר [...]".
- (1) לפי **טקסט א**, מהו האתגר שהרפואה החלופית מציבה לפני הרפואה הקונבנציונלית?
(2 נקודות)
- (2) **מטקסט א** עולה שגם הרפואה הקונבנציונלית מציבה אתגר לפני הרפואה החלופית. מהו האתגר? (2 נקודות)
- ב. מרפאים ברפואה המבוססת על תמציות צמחים משתמשים בצמח ג'ינסנג לטיפול במחלת הסוכרת.
במחקר מבוקר הוכח שאצל חולים שצרכו תמצית ג'ינסנג חל שיפור ניכר ברמות הסוכר בדמם.
מה לדעתך תהיה עמדתו של כותב **טקסט א** בנוגע לשימוש בצמח ג'ינסנג לטיפול במחלת הסוכרת? נמק את תשובתך על פי הטקסט. (3 נקודות)
4. בשני הטקסטים מובע חשש שההתנגדות של הרופאים הקונבנציונליים לרפואה החלופית נובעת משיקולים של תועלת אישית.
- א. העתק מכל אחד מן הטקסטים את המשפט המביע חשש זה. (3 נקודות)
- ב. מהי התגובה של כותב **טקסט א** על חשש זה? (3 נקודות)

חלק ב: הבעה (25 נקודות)

בחר באחד מן הנושאים 5-6 וכתוב עליו מאמר בהיקף של כ-500 מילים על פי ההנחיות.

- 5.** יותר ויותר אנשים בעולם המערבי פונים לרפואה חלופית טבעית. יש מי שבשבילם הרפואה הטבעית היא דרך חיים. בין השאר הם טוענים: התרופות הטבעיות מנקות את הגוף מן הרעלים גורמי המחלות; הרפואה החלופית מחזקת את הגוף כדי שיתמודד עם המחלה; הרפואה החלופית אינה פולשנית, ומשום כך אינה מכאיבה; האבחון נעשה באמצעות התבוננות באיברי החולה ותשאולו.
- כתוב מאמר טיעון.
- במאמריך **הבע** את דעתך בנוגע למגמת העלייה בהיקף הפניות לרפואה חלופית.
- נמק** את דעתך.
- תוכל להיעזר בטקסטים שקראת.
- 6.** לקראת החגים מתפרסמות בעיתונים מודעות הקוראות לציבור לנפוש במלונות ברחבי הארץ ומחוצה לה. יש הנענים למודעות אלה כדי להימנע מן ההכנות המכבידות כמו בניית סוכה, הכשרת המטבח לפסח ועוד.
- כתוב מאמר טיעון.
- הבע** את דעתך על הנוהג לשהות בימי החגים במלונות ולא בבית.
- נמק** את דעתך.

פרק שני – תחביר (24 נקודות)

בפרק זה ענה על שלוש שאלות:

על שאלה 7 (חובה) ועל שתיים מן השאלות 8-11 (שאלות בחירה).

(לכל שאלה – 8 נקודות)

שים לב: בסעיפים שנדרש בהם ניתוח תחבירי, הקפד לפעול על פי ההנחיות בגוף השאלה. בסעיפים שנדרשת בהם המרה, הקפד לשמור על משמעות הגיונית במשפט שתכתוב.

7. שאלת חובה (8 נקודות)

לפניך ארבעה משפטים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

- I. גם אם יש תופעות לוואי לטיפול חלופי, אין מאשימים בכך את המטפלים שהמליצו על הטיפול.⁽¹⁾
 - II. הטענה בדבר היעדר תופעות הלוואי של התרופות הטבעיות היא אחת מהנחות היסוד של הרפואה החלופית.⁽²⁾
 - III. ברפואה מתקדמת חשובה לא רק השתלת כבד, אלא גם הקדשת זמן לשיחה עם החולה.
 - IV. הרפואה החלופית מבוססת על מגייה ומיתוס, ואילו גדולתה של הרפואה הקונבנציונלית היא בביסוסה המדעי.⁽³⁾⁽⁴⁾
- א. העתק למחברתך את מספרי המשפטים שהם מאותו סוג תחבירי:
פשוט, מורכב, איחוי (מאוחה), וציין את הסוג התחבירי המשותף.
- ב. העתק את מספרי המשפטים שלא העתקת בסעיף א, וציין ליד כל משפט את הסוג התחבירי שלו: פשוט, מורכב, איחוי (מאוחה).
— אם המשפט מורכב — העתק את הפסוקית / פסוקיות שבו.
— אם המשפט הוא משפט איחוי — העתק את מילת הקישור המחברת בין האיברים, וכתוב מהו הקשר הלוגי המובע באמצעותה.
- ג. בשניים מן המשפטים I-IV יש חלקים כוללים. ציין את מספרי המשפטים. מבין המשפטים שציינת, העתק את החלק הכולל שתפקידו נושא.
- ד. במשפט I מובעת סתמיות. המר את המשפט במשפט שלא יביע סתמיות. לשם כך השתמש במידע מטקסט א.
- ה. במשפטים I, II, IV יש ארבע מילים מודגשות הממוספרות במספרים (1)-(4). העתק למחברתך את המספרים, וליד כל אחד מהם ציין את התפקיד התחבירי של המילה המודגשת.

שאלות בחירה (16 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 8-11 (לכל שאלה – 8 נקודות).
שים לב: בכל שאלה שתבחר, ענה על כל הסעיפים.

8. לפניך שני משפטים מאוחים, המקושרים באותו קשר לוגי. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. **לכל אדם יש זכות לפנות לטיפול רפואי חלופי, אולם הרופאים חייבים למנוע פגיעה אפשרית בעקבות בחירה זו.**

II. **אמנם הגישה שלנו בטיפול בחולה אינה פונה לאדם השלם, אך חיסרון זה הוא כישלון של רופאים במערכת עמוסה ולא של הרפואה.**

א. ציין את הקשר הלוגי ששני המשפטים מבטאים.

ב. במאמרי טיעון אפשר למצוא משפטים שיש בהם מבנה לוגי דומה למשפטים אלה.

מה המטרה של הכותבים בשימוש במבנה לוגי כזה?

ג. באחד משני המשפטים יש חלק כולל. העתק אותו וציין את התפקיד התחבירי של החלק הכולל.

ד. העתק את כל הנשואים משני המשפטים I-II.

9. לפניך שלושה משפטים מורכבים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. **הם נוטים לשכוח כי הרפואה החלופית היא יקרה.**

II. **המגיף והמיתוס מעוררים בנו הד עמוק, כי הם משקפים חלק אמיתי בנפש.**

III. **אם החולה עומד לפנות למרפא חלופי, אני מברר אם הוא מתכוון להפסיק את הטיפול הקונבנציונלי.**

א. העתק את מספרי המשפטים, וכתוב ליד כל מספר את מילת/מילות השעבוד שבמשפט.

ב. העתק מן המשפטים שתי פסוקיות שיש להן אותו תפקיד תחבירי. ציין מהו התפקיד התחבירי המשותף.

ג. העתק מן המשפטים את הפסוקיות האחרות, וציין את התפקיד התחבירי של כל אחת מהן.

ד. לפניך משפט מורכב נוסף:

לעתים יש לאפשר לחולה לפנות לרפואה חלופית, אם כי מלכתחילה יש להעדיף רפואה קונבנציונלית.

(1) כתוב מילת שעבוד שיכולה להמיר את מילת השעבוד במשפט זה בלי לשנות את הקשר הלוגי.

(2) הָמַר את המשפט במשפט איחוי (מאוחה) שתישמר בו משמעות המשפט.

10. לפניך ארבעה משפטים מורכבים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.
- I. מה שהיה טוב לאנשים במשך אלפי שנים, יהיה טוב גם לך.
 - II. הבוחר לפנות לרפואה החלופית, רשאי לעשות זאת.
 - III. בידינו כלל גדול שהולכים אחר דעת הרוב.
 - IV. בשולחן ערוך כתוב שלא יתעסק ברפואה אלא אדם בקי.
- א. איזה משפט יוצא דופן מבחינת התפקיד התחבירי של הפסוקית? העתק את המשפט, תחם את הפסוקית, וכתוב את תפקידה התחבירי.
- ב. כתוב את התפקיד התחבירי המשותף לשאר הפסוקיות.
- ג. מהי מטרת הכותב בשימוש בפסוקית דוגמת הפסוקית במשפט II?
העתק את התשובה הנכונה.
- להביע דעה אישית
 - לקבוע קביעה כללית
 - לעודד ולהמריץ לפעולה
 - להדגיש את עושה הפעולה
- ד. לפניך שלושה משפטים מורכבים נוספים.
- I. מלכתחילה רצוי שחולה יפנה לרפואה קונבנציונלית.
 - II. הרופאים מתקשים לקבל את ההנחה כי לכל מחלה יש תרופה בעולם הצומח.
 - III. נדהמתי לראות כיצד חולים "מנקים" מכל אשמה את המרפא ברפואה החלופית.
- (1) ציין באיזה מן המשפטים תפקיד הפסוקית שונה משני התפקידים שציינת בסעיפים א-ב. כתוב את תפקיד הפסוקית במשפט שציינת.
- (2) הָמַר את משפט II במשפט שיש בו הסגר, המבטא את עמדת הרופאים.

11. לפניך שלושה משפטים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. רפואת צמחים, אחת משיטות הריפוי ברפואה החלופית, מניחה כי לכל מחלה יש תרופה בעולם הצומח.

II. חירות הבחירה של האדם היא כלל יסוד מוצהר בחברתנו, לכן כל אדם יכול לפנות לרפואה חלופית.

III. מגיה ומיתוס משקפים, קרוב לוודאי, מבנים אמתיים של הנפש.

א. ציין את הסיבה לסימון הפסיקים בכל אחד מן המשפטים. השתמש במונחים תחביריים.
ב. לפניך משפט נוסף.

לכל תרופה, בעיקר לתרופה יעילה, יש תופעות לוואי.

(1) לאיזה משלושת המשפטים III-I דומה המשפט מבחינת הסיבה לשימוש בפסיקים?

(2) לאיזה משלושת המשפטים III-I דומה המשפט מבחינת הסוג התחבירי שלו?

ג. לפניך משפט נוסף.

המרפאים ברפואה החלופית מתנגדים לרפואה הקונבנציונלית הרווחת בציבור כי היא עוסקת רק בתסמינים הפיזיולוגיים של המחלה.

(1) פרק את המשפט לשלושה משפטים עצמאיים פשוטים.

(2) איזה מן המשפטים שכתבת הוא אחרון מבחינת סדר העניינים?

פרק שלישי — מערכת הצורות (26 נקודות)

בפרק זה ענה על שלוש שאלות:

על שאלה 12 (חובה) ועל שתיים מן השאלות 13-16 (שאלות בחירה).

12. שאלת חובה (8 נקודות)

א. לפניך צירופים, ובהם מילים מודגשות.

- מוֹדָא פֵּרְטִים.
 - נְכוּת וְחֻלִּי
 - נְסוּיִים מְדַעִים
 - רְפוּי מַחְלוֹת
 - כּוֹכְבֵיִת מְצוּיָה (שם של צמח מרפא)
- מיינ את המילים המודגשות לשתֵי קבוצות לפי הגזרות.
- כתוב את שם הגזרה של כל קבוצה.

ב. לפניך צירוף, ובו שם מודגש: ניסויים וְתַצְפִּיּוֹת.

- (1) לאיזו מן הקבוצות שכתבת בסעיף א שייכת המילה תַצְפִּיּוֹת?
- (2) מן השורש של תַצְפִּיּוֹת פְּתוּב שְׁתֵי צוּרוֹת יַחִיד זָכָר בְּבִנְיַן קַל בִּינּוּנִי (הוּוה).
(אין צורך לנקד.)
- (3) מן השורש של תַצְפִּיּוֹת פְּתוּב פּוֹעֵל בְּבִנְיַן פִּיעַל. לפועל זה שתי משמעויות.
חבר שני משפטים שכל אחד מהם יבטא משמעות אחת של הפועל שכתבת.

שאלות בחירה (18 נקודות)

לפניך ארבע שאלות: שתיים מתחום הפועל (שאלות 13-14) ושתיים מתחום השם (שאלות 15-16). עליך לענות על שתי שאלות בלבד. תוכל לבחור אותן כרצונך: מתחום הפועל, מתחום השם או משני התחומים (לכל שאלה – 9 נקודות).
שים לב: בכל שאלה שתבחר, ענה על כל הסעיפים.

הפועל

13. לפניך שני משפטים מן המאמר, ובהם פעלים מודגשים.

- המגיה והמיתוס **מְעוֹרְרִים** אצל בני האדם הד עמוק.
- רופאים מעטים **מְגִיבִים** בשלילה מוחלטת.

א. מהי הגזרה **המשותפת** לשני הפעלים המודגשים?

ב. לפניך רשימת פעלים.

תְּבוֹאָה, לְיֵשֵׁב, יוֹעִיל, מְצַמְצָמִים, לְפָנוֹת,
מְרַבֵּים, שׁוֹלֵל, לְצוּם, מְתַבּוֹנֵן, מְנַקֵּים

(1) העתק מן הרשימה את כל הפעלים השייכים לגזרה שצינת בסעיף א.

(2) העתק מן הרשימה את הפעלים שהם מאותו הבניין של הפועל **מְעוֹרְרִים**.
ציין את הבניין **המשותף**.

(3) העתק מן הרשימה את הפעלים שהם מאותו הבניין של הפועל **מְגִיבִים**.
ציין את הבניין **המשותף**.

ג. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם הפועל **מוֹשְׁטָת**.

(1) היד **מוֹשְׁטָת** לשלום.

(2) הסירה **מוֹשְׁטָת** במעלה הנהר.

העתק את מספרי המשפטים, וכתוב ליד כל מספר את הפועל בבניין הפעיל בינוני.
(אין צורך לנקד.)

14. א. לפניך משפטים, ובהם פעלים מודגשים.
- נְרָאָה שהטענות הַנְּשָׁמְעוֹת לאחרונה אינן מְסֻתְּמָכוֹת על מחקרים.
 - לעתים הרופאים נִכְשָׁלִים בבניית קשר אישי עם המטופלים, משום שהם טְרוּדִים ועמוסים.
 - יש אמת כלשהי בטענה שֶהַפְּנִתָה כלפי ציבור הרופאים.
- העתק שני פעלים מודגשים שאינם מגזרת השלמים. כתוב מהי הגזרה המשותפת להם.
- ב. כתוב את צורת הַצִּיּוּן בַּגּוֹף שֶׁנִּי יחיד (נוכח) של כל אחד מן הפעלים (1) ו-(2) שלפניך. (אין צורך לנקד).
- (1) הַשִּׁיבּוּ
- (2) מְשִׁתְּדָלִים
- ג. אחת מן המשמעויות של בניין הפעיל היא גרימה. לפניך משפטים ובהם פעלים מודגשים בבניין הפעיל. העתק רק את הפעלים שיש להם משמעות של גרימה.
- (1) הם נוטים לשכוח ולהשכיח מן הציבור כי הרפואה החלופית היא יקרה.
 - (2) המרפאים ברפואה החלופית מקדישים זמן לחולה.
 - (3) ההורים מפנים את הילדים לטיפול חלופי.
 - (4) המאמר מכעיס את התומכים ברפואה חלופית.
 - (5) אחרי שיחה עם הרופא החולה הרגיש טוב יותר.

השם

15. א.

לפניך רשימת שמות.

מְכוּן, הוֹכְחָה, כְּשָׁלוֹן, רְשָׁתִית,
אֲמַתִּי, יִתְרוֹן, תְּעוּדָה, קֶשֶׁה

מיין את השמות לפי דרך התצורה שלהם, וציין את דרך התצורה של כל קבוצה.

ב. לפניך זוגות של מילים. העתק רק את הזוגות שבהם שתי המילים הן מאותו השורש.

כתוב את השורש המשותף.

- תְּגוּבָה — גִּבְאִי
- מְבִנָּה — תְּבַנִּית
- תּוֹפְעָה — הִפְתָּעָה
- מְשׁוּב — שִׁיבָה

ג. מחלה המתבטאת בכאבים בשרירי המותניים נקראת בלועזית לומבגו.

מבין המילים שלפניך, איזו מילה בעברית מחליפה את המילה הלועזית לומבגו?

מְתַנֵּית, מְתַנֶּת, הִתְנִיָּה, מְתוֹן

נמק את בחירתך.

16. לפניך רשימת שמות.

מְגֻמָּם, פָּסוּל, הִפְגְּעוֹת, מְתַקְדָּם, רִיצָה,
טְפוּל, הִשְׁפָּעָה, מְפַרֵּף, הִסְבֵּר, הִדְמוּת

א. לפניך טבלה.

(1) העתק למחברתך את הטבלה, ומיין בה את השמות.

(2) הוסף כותרת לקבוצה ב.

קבוצה א: שמות פעולה	קבוצה ב:

ב. העתק מן הטבלה שני זוגות של מילים:

בכל זוג מילה מקבוצה א ומילה מקבוצה ב מאותו הבניין. כתוב את הבניין המשותף לכל זוג.

ג. לפניך שני שמות: אֲבַחוֹן, אֲלַחוּשׁ

ציין את דרך התצורה של כל אחד מן השמות.

בהצלחה!